

Barcelona 5 de febrer de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX :: Núm. 2433 :: 15 cts. :: Atrassats 30

EL CARNESTOLTES MALALT

- Em sembla que aquest any farà poca broma.
- Què tinc, doncs?
- Molts mals de cap i poca alegria!

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui nit Aconteixement artístic : Programa Rusífol
50 representació del gran èxit EL CASAMENT DE CON-
VENIÈNCIA i LA NIT D'AMOR.

Dissabte: Tarda: L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE. Nit:
TARDANIA i LA NIT D'AMOR.

I diumenge: A dos quarts de quatre: L'ANELL MERA-
VELLÓS. A dos quarts de sis: EL CASAMENT DE
CONVENIÈNCIA i LA NIT DE L'AMOR. Nit: TARDAN-
IA i LA NIT DE L'AMOR.

GRAN TEATRO ESPAÑOL

Totes les tardes, a les 5, un divertit vodevil.

Nits, a les 10: triomf de «Amichatis», amb la seva
comèdia realista, en tres actes

LA DONA DE LA VIDA

E D E N

Tarde: EL POLVO DEL CAMINO

Noche: LA BAJADA DEL ESPÍRITU
y la célebre PRECIOSILLA

P O M P E Y A

Popular Music-Hall

Teléfono 2438 A.

PROGRAMA MONSTRUO

CONDESITA ZOE - BELLA DORITA

Gran èxito de la aplaudida revista en cuatro cuadros

LA VINGUDA D'EN TÓFUL

Èxito de Mercedes Cros, Marujita Carrillo

MERCEDES SOLDEVILA

ROYAL CONCERT

MARQUES DEL DUERO, 106

ÈXITO DE NATI DE LA ROSA

y CONCHITA MARÍN

80 PRECIOSAS ARTISTAS, 80

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 :-: TELÉFON 4115

◀ BARCELONA ▶

OLYMPIA

Todos los días tarde y noche: **QUO VADIS...!**

Nueva y definitiva sesión cinematografía

Hoy noche, gran velada de boxeo - Domingo: Matinal,
Concierto «Festibal Beethoven»

BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA

TEATRE COMIC

Tots els dies l'espec-
tacle més sensacional

LA REVISTA

YES-YES

Cada nit, dijous, dissabte
i diumenge tarda

Kiss-me i Yes-Yes

Si heu de comprar un sueter i voleu trobar un
bon assortit amb millors preus, visiteu els apar-
adors de

L'ATLANTIDA

SASTRERIA I CAMISERIA

Sant Pau, 56 i 58

BICICLETES
MOTOR
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La revenja

l'últim ha vingut la revenja. Enfonats en Samitier i en Zamora, en René Petit i en Monjardín. Enfonats l'Uzcudun, en Ruiz i l'Alís. Enfonats en Belmonte i en Sánchez Mejías. Enfonats els automobilistes i els joqueis, els ciclistes i els nedadors, els corredors i els tennistes. Per a què, Senyor, ens dèiem, tanta glòria per a aquests deportistes sense utilitat? Per a què tants ditirambis, si no ens donen més que petites emocions passatgeres? Per a què tant soroll, si darrera d'ells, no deixaran, passat temps, més que el silenci?

En Franco se'ls ha engolit. Ja poden fer *goals*, o deturar-los, cobrir quilòmetres i batre records. Els diaris són per a en Franco, que els omple, que segresta les línies telefòniques, que fa esperar amb angúnia les noves del raid a governs i a ciutadans. El dissabte tothom sentia la frisança de l'hora decisiva, i en les pissarres dels diaris el diumenge tenia més gent el raid que el campionat.

L'aviació és la temeritat i la grandesa. Nou Colón, en Franco, desflora la virginitat d'un cel inviolat, unint dos mons, traspasant dos infinits, i mostrant la ruta futura an els aereonautes. L'avenç humà marxa amb ells, perquè les caravel·lies de Colón trigaren tres mesos en travessar l'Atlàntic, fa quatre segles, però avui, els trasatlàntics, triguen dotze dies. I arriba en Franco, i per al primer viatge fixa cinc etapes. Enfonats els paquebots monstres, i tots els Lloyds, i totes les companyies navegadores. Cinc etapes! Dintre de pocs anys, a quantes restarà reduït el viatge avui misteriós i temerari.

Tot en aquest viatge és simpàtic per la senzillesa i l'alegria popular. Aquell comiat de la gent de Huelva, passant la nit cantant *fandanguillos* i desvetllant an en Franco cantant cançons, és eternidor. An els companys de Colón, segurament els acomiadaren així, amb balls i cançons. En el trajecte, poble alegre, i a l'Amèrica, poble. Com en Colón, arribà a Amèrica, perquè sortí ple d'optimisme popular i

no pas d'èmfasis oficial, així, en Franco, arribà a Penambuco.

A l'últim tenim un heroi autèntic, un *as* amb tots els ets i uts. Els que passaven per *asos*, es tornen *asos* mínims, i ascendeix en Franco com un sol. I, oh, gràcia de les coses veritables!, en Franco ni tan sols porta mascota.

PARADOX

LES BARBES SIMBOLIQVES

Al teatre "Novedades", i en un entreacte de *Las tres hermanas*, la bellíssima comèdia de Txekov, passà l'escena que anem a contar.

Un senyor diu a un altre, mentre tots dos es dirigeixen al cafè, a fumar un cigarret:

—S'ha fixat quants homes amb barba hi han avui al teatre?

—Sí que és veritat. Mai n'havia vist tants de reunits.

—Potser són d'alguna societat secreta? D'alguna mena de massoneria?

S'acosta un altre senyor. Li expliquen el cas. Riu. I després de riure, els dóna aquesta raó:

—No, senyors! Totes aquestes barbes són postisses! Se les han posades per a venir a veure el teatre rus. Sembla que el teatre rus amb barba s'entén més.

DE TOTES MANERES ESTA PROU MALAMENT

L'altre dia, i també al "Novedades", una bestiola disfressada de persona, en un entreacte, i per a no avorrir-se durant l'entreacte, llegia en el programa:

—"Teatro eléctrico" *Teatro ecléctico?* No hi veig enlloc l'electricitat.

Havia llegit elèctric per eclèctic. Però és que si hagués llegit eclèctic, tampoc ho hauria entès.

LA PLAÇA DE CATALUNYA

No sabem perquè ens fa l'efecte, gairebé gosariem assegurar-ho, que el senyor Nebot ja no li plau gens ni mica el plan de la Plaça de Catalunya, ja reconeix que és un nyap. Això és el que pensa el senyor Nebot, però nosaltres trobem que la seva obra és tan sublim, divina i única, com el primer dia, i, si és possible, encara és millor. Quin artista, el senyor Nebot! Ouina obra tan magna, encara que ell creguí una equivocació, la seva Plaça de Catalunya!

Ara, davant de la Plaça de Santa Anna, hi han posat una petxina que val un imperi. Es una monada. No sabem què hi fa a allà, però és una monada. Si Napoleó visqués

ara, enloc de predicar dalt d'un esfinx d'Egipte, parlaria dalt d'aquesta petxina.

Del restant no en podem parlar, perquè està igual que sis mesos enrera. Ja veieu si es fan de pressa les obres.

I de l'estàtua de l'Otero, què se n'ha fet? Va ésser retirada i no se n'ha parlat més. Es que es varen espantar davant la protesta dels carques barcelonins i tarragonins. No som devots d'aquell grup de nus, però si no es tornés a posar protestaríem que s'hagués fet cas d'aquella gent que amaga la pròpia sensualitat en la capa de la moral.

ALTRA VEGADA EL FRED

Aquesta setmana passada ha tornat a apretar el fred, però a apretar de valent. No ens ho sabem explicar, però Barcelona ha estat glaçada. Ço de la neu de l'altre dia no és res, comparat amb el fred que ens ha caigut a sobre aquesta setmana.

Nosaltres no hi entenem gaire en qüestions d'aquestes, però, vaja! el temps d'ara es boig, ben boig, boig del tot! N'estem segurs, n'estem segurs fins que vingui algun savi a demostrar-nos el contrari. Però no vindrà. Ja no en queden de savis. També n'estem segurs que ja no en queden!

Mireu si en devia fer de fred, mireu si devia ésser espantós—tan espantós, que ja no era un fred barceloní: era un fred siberià—, que fins varen caure els arbres de la Rambla.

Bola!, diran vostès. Bola? Naranjas!

Els ulls que ara contemplen com corre la ploma—deixant un regarot de tinta vera seu—, sobre la diguem-ne blanca quartilla, han contemplat els arbres caiguts de la Rambla. I quan un arbre cau, per què cau? No serà per gust, o per vergonya d'alguna malifeta dels que passen per sota d'ell. Cap arbre cau per gust de caure. Cap arbre cau per vergonya. Els arbres, ja ho ha dit, no sabem qui, estan més enllà del bé i del mal.

El cert és que aquesta darrera setmana ha baixat la temperatura d'una manera tan terrible, que hem tingut por, més d'un moment, de convertir-nos en hommes frapés.

VIRAI

El teatre del poble

Actualment, i gràcies a la bona voluntat i bona intel·ligència d'uns artistes que no volen convertir el teatre en negoci, fruïm a Barcelona d'un magnífic, d'un bellíssim espectacle d'art: ens referim al cicle d'art rus que la companyia de "Novedades" ha iniciat amb les obres de Leònides Andreiev i Anton Txekov.

La gent elegant, la gent de llotges i butaques, que ha pres el teatre per una quadra, i tus, i estornuda, i rota, i parla en veu alta, no ha demostrat cap mena de respecte per aquest espectacle. És natural: s'ha de comptar amb l'estupidesa de la gent elegant. S'ha de comptar amb l'estupidesa d'aquesta bretolada ben vestida que fa l'ase, perquè fer l'ase es pensa que és fer el senyor.

En canvi, el poble, els obrers, la classe baixa—que espiritualment, és la classe alta per excel·lència—, ha comprès perfectament els drames de Leònides Andreiev i Anton Txekov, que se li han servit a "Novedades", i els ha escoltat amb tota atenció, amb tot respecte. Per què? Perquè el poble, ademés de més polit, és més intel·ligent que la gentussa ben vestida que pot pagar-se una educació i una cultura.

Fa molts anys que Barcelona—que ha sigut, artísticament, la ciutat més civilitzada d'Espanya—no ha vist un espectacle de la importància ètica i estètica del que ara ens ofereixen a "Novedades". Cal que el poble hi vagi per a demostrar així la seva superioritat sobre les infectes classes acomodades.

I no cal fer cas del que diuen: *Això és teatre pels savis, pels intellectuals, pels elegits*, ja que els savis, els intellectuals, els elegits, s'han portat, davant d'aquest teatre, com unes mules, i l'únic atent, l'únic respectuós, ha sigut el poble.

No creiem en el fantasma del "teatre d'art" pels elegits. L'art perdria tota bondat si tan sols poguessin fruit-lo un quants. L'art és pel poble—els artistes el creen pel poble—, l'art és per tots. Suposar que el poble no pot entendre certes coses és negar la seva intel·ligència. I el poble, a tot arreu, però sobretot a Espanya, és més intel·ligent que l'aristocràcia.

LLUÍS CAPDEVILA

El "danseur" Luigi

Luigi ha mort. Luigi era un home popularíssim a Barcelona, una figura representativa de la Barcelona d'avui. Un home del carrer i de la nit. Un home que bevia més que vivia. I ballava més que bevia. La seva vida ha transcorregut entre una figura de *shimmy*, una copa de *whisky* i el bes d'uns llavis pintats.

Poques vegades veia el sol. El sol no s'ha fet per la gent

alegra. Anava sempre de nit i tenia una ànima clara d'es tela.

Sigue un home bo que es va passar la vida d'una manera inofensiva: ballant bebent i estimant.

Descansi en pau l'home bo i alegre!

LA REFLEXIÓ DE SEMPRE

—Diu que em vol redimir. Quina vida més avorrida m'espera!

Les pintures d'en Torres García

Per a què es vegi que no som sols a queixar-nos i a posar el crit al cel, retallem de *Nuevo Mundo* les següents paraules:

“La triste contumàcia.

La Diputació de Barcelona persiste en su triste contumàcia respecto de las pinturas de Torres García en el Salón de San Jorge, del Palacio de la Generalidad.

Ni siquiera parece haberse enterado de esa coincidente muestra de sensible y sensitivo esteticismo del Papa, ordenando se conserven a la Capilla Sixtina el hermoso ímpetu genesiaco,

la fiereza realista que Miguel Angel les dió. Porque es curioso observar que, mientras la suprema autoridad del Catolicismo se rinde y acata los fueros eternos del arte, las autoridades relativas de organismos laicos sienten el horror al desnudo y se aprovechen de su influencia circunstancial para destruir lo que ya estaba sancionado.

Ha sido inútil que los artistas y los escritores y la Prensa no mediatizada de Cataluña protesten. La obra de Torres García será anulada; peor aún: desvirtuada por un incomprensible prurito de rectificación estética para el que no debía bastar el simple hecho de ejercer un cargo de aparente representación popular.

Las composiciones murales de Torres García responden ple-

namente, como valor ideològic i com a valor pictòric, a la finalitat inicial que les hiciesen factibles i a la responsable capacitat artística de qui les sol·licitava.

Si se estimà necessari completar la decoració del Saló de San Jorge—i no certament amb aquesta banal aspiració a les al·lusions històriques i a les adulacions iconogràfiques—, hauria de sentir-se el respecte a l'obra i a l'artista que l'havia creat. Perquè les pintures de Torres García no són "esbossos", "tentatives més o menys acertades", segons se diu per justificar els encàrrecs a altres pintors de tanta diferent trajectòria. Són realitzacions concretes, definides. Responen a la condició primordial de la pintura en la seva entrañable fraternitat amb l'arquitectura. No són pegadizos quadres ni alegories transitories de fugaces episodis.

Imaginem la amargura de l'artista, d'aquest bon mestre de cabells blancs i d'impoluta independència estètica, quan li vayan arribant a la seva reclusió de Villefranche les notícies del perill amenaçador sobre la seva obra sancionada en un període renacentista de la espiritualitat catalana.

Perquè el cas de tristesa contumaciós dels diputats provincials de Barcelona té més transcendència que la d'un fet aïllat i lamentabilíssim. De acceptar-se sense protesta i sense lluita, equivaldria a reconèixer el dret de borrar per caprici o orgull burocràtics la elocuente didascalia de les diferents etapes estètiques senyalades per la successiva aportació de seus artistes plenament definits.

La missió de l'Estat, del Municipi, de quants organ-

mos oficials responen al propòsit de defensar els interessos ciutadans i les característiques nacionals, és tot el contrari de la rebeldia que acucia a les joventuts lliures i lògicament iconoclastes. A ells els competeix acceptar el consagrat, sense que per això se negui a estimular el naixent. Tienen el deure de respectar aquells valors que els transmetí l'intel·ligència, la sensibilitat i la riquesa de seus avantpassats.

Sua labor ha de ser una eficàcia positiva, no una esterilitat negativa.

José Francés

Miracles, no!

Mayer, que havia estat un gran jugador, arriba davant de Déu.

—Senyor, jo desitjaria entrar al cel.

—Impossible. La teva fitxa assenyala "jugador".

—Què hi fa? Tu ets bo. Deixa'm entrar, senyor!

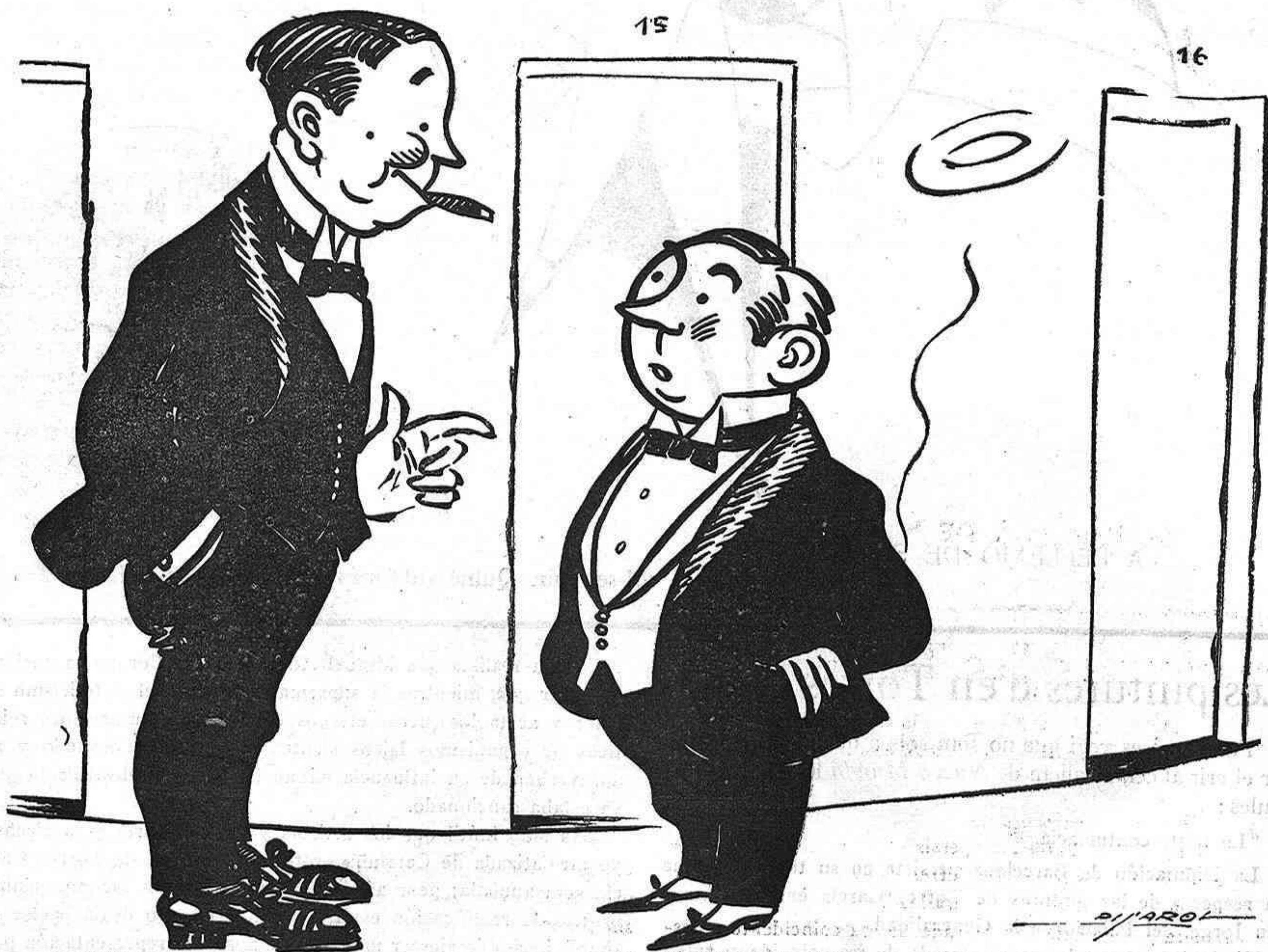
—No, els jugadors no tenen entrada al Paradís.

—Senyor, escolta'm un poc: juguem-nos el cel al set i mig. Si jo guanyo entraré. Si perdo, me n'aniré cap a l'infern.

—Conforme—digué Déu, somrient.

S'installen. Un àngel els porta un joc de cartes. Escapcen. Comença el joc. Invariablement, Déu tenia sempre les millors cartes.

—Res de miracles, Senyor!—exclamà el jugador.

COSES DE TEATRE

—Saps que en Borràs es retira de l'escena?

—Llàstima que, essent com és tan bon còmic, aquest paper no el sabrà fer!

Amudsen

Com s'havia dit, i com dèiem en el número de la setmana passada, divendres passat arribà l'Amudsen.

A l'hora de l'arribada del tren, l'estació estava plena de gent esperant-lo. Hi havia el cònsols i súbdits dels països nòrdics. Tota la Confederació Catalana d'Esports, els exploradors i excursionistes barcelonins, les juntes de totes les entitats esportives de Barcelona, representants de les de Catalunya, un nombre immens d'admiradors del gran explorador, un nombre molt més crescut de badocs, l'Ajuntament en corporació, el capità general, el governador, etcètera, etcètera. Tothom havia llegit als diaris l'arribada del famós explorador.

Arribà el tren a l'estació. Anaren sortint els viatgers. L'Amudsen no es veia enlloc. "A veure si se li ha escapat el tren", es deien els que esperaven. Baixà el darrer viatger. No, no, no hi havia dubte: l'Amudsen no hi era.

Tots en comitiva, formant una processó amb municipals de cavall al davant, es dirigiren a l'Hotel Ritz.

A l'Hotel, veient la impossibilitat d'entrar-hi, hi entren un municipal, l'alcalde i el president de la Federació.

—El senyor Amudsen?—demanaren al porter.

—Sí, senyors, fa cinc minuts que ha arribat. S'està rentant, segurament.

—Digui-li—continuà l'alcalde—que el poble de Barcelona l'espera freturós de saludar-lo.

Al cap de mitja hora, un cop hagué pres el bany, es presentà l'Amudsen.

Aquest Amudsen que vingué és un comerciant de vetesi-fils!

Els diaris, sempre tan ben informats! I tothom tan càn did de creure-se'ls!

A Santiago Rusiñol

Oh, Mestre Rusiñol, imponderable artista que honreu aquesta terra curulla de virtut!
Vós que endolciu arreu la nostra vida trista, digneu-vos acceptar aquest senzill tribut.

Som els humils del poble, som els que cada dia pensant en la vostra obra, joiosos treballem.
Treballador incansable—pinzells i poesia—avui, al costat nostre, honorant-vos ens honrem.

No sols de pa viu l'home, que una noble cabòria volem que ara agermani martells, ploma i fornal.
Així emmirallant-nos amb vostre immortal glòria fareu del nostre viure un càntic ideal.

Enaltiu l'art dramàtic, pinteu jardins formosos i el cor doneu al poble amb generós esclat.
El bé que ens feu us paguin els déus més poderosos i el sol el front us besí amb llum de llibertat.

Oh, Metre Rusiñol, imponderable artista que amb molt formoses obres alceu al desvalgut!
Vós que endolciu arreu la nostra vida trista visqueu molts anys encara l'eterna joventut.

FRANCESC VILÀ

Salutacions

TRANQUILITAT I BONS ALIMENTS

—I aquesta mà de morter els hi fa més servei que el sabre?

—Sí, home! Ara la gent s'ha tornat més pacífica!

UNA PREGUNTA

—I an aquests senyors tan fins que van al "Liceo" amb el cap tan lluent, què els enllustres, el cap o els peus?

MEZQUITA

XERRAMEQUE ARTI TÍQUE

S'IMPOSA L'AVIO

Sí, senyors, l'avió, que no té res que veure amb l'avior, s'imposa en tots els ordres de la vida, per ésser la cosa més avançada que hi ha; l'automòbil, al costat de l'avió aviat serà una carraca estantissa. Jo ja estic decidit: tan bon punt hi hagi uns avionets que només s'aixequin cinc metres de terra, me'n compraré un per anar a veure exposicions, i com jo són molts que esperen que els fabricants d'aparells per a volar en facin de petits. Llavors em podré entretenir en cada sala el temps que em calgui, perquè aniré de galeria en galeria en un instant, i no serà com ara, que no puc fer més que entrar i sortir... Ai! perdonin la digressió els deu artistes que em criden; ja vinc, ja vinc, començant per la "Sala Parés", que és la més vella.

La feina d'en Joan Vila Cinca la trobo ben encarrilada, sobretot fixant-me en la *Verneda*, d'uns verds frescos i macos, i reposant a l'ombra regalada del paisatge número XV. Demés, en Vila Cinca, demostra que encara no s'ha acabat el bròquil artístic, car n'exposa un de magnífic i ben acompanyat d'altres elements bucòlics.

En Jacinte Olivé, segueix enfilant-se ardidament, tant, que ja pinta pels terrats coses lluminoses; a mi, però, m'agrada més quan no es mou d'arran de terra i s'entreté a collir *Flors* pels voltants de *La riera seca*, que per a mi és bastant flonja i fins pastosa i tot.

També trobo que Josep Maria Moner millora per fora i per dintre, ço és: pintant interiors de llums misterioses i paisatges assolellats, com per exemple, la bonica *Capella fonda*, de Centelles, i el *Jardí* de la Fontcuberta, que té uns verds que no són pas de persiana.

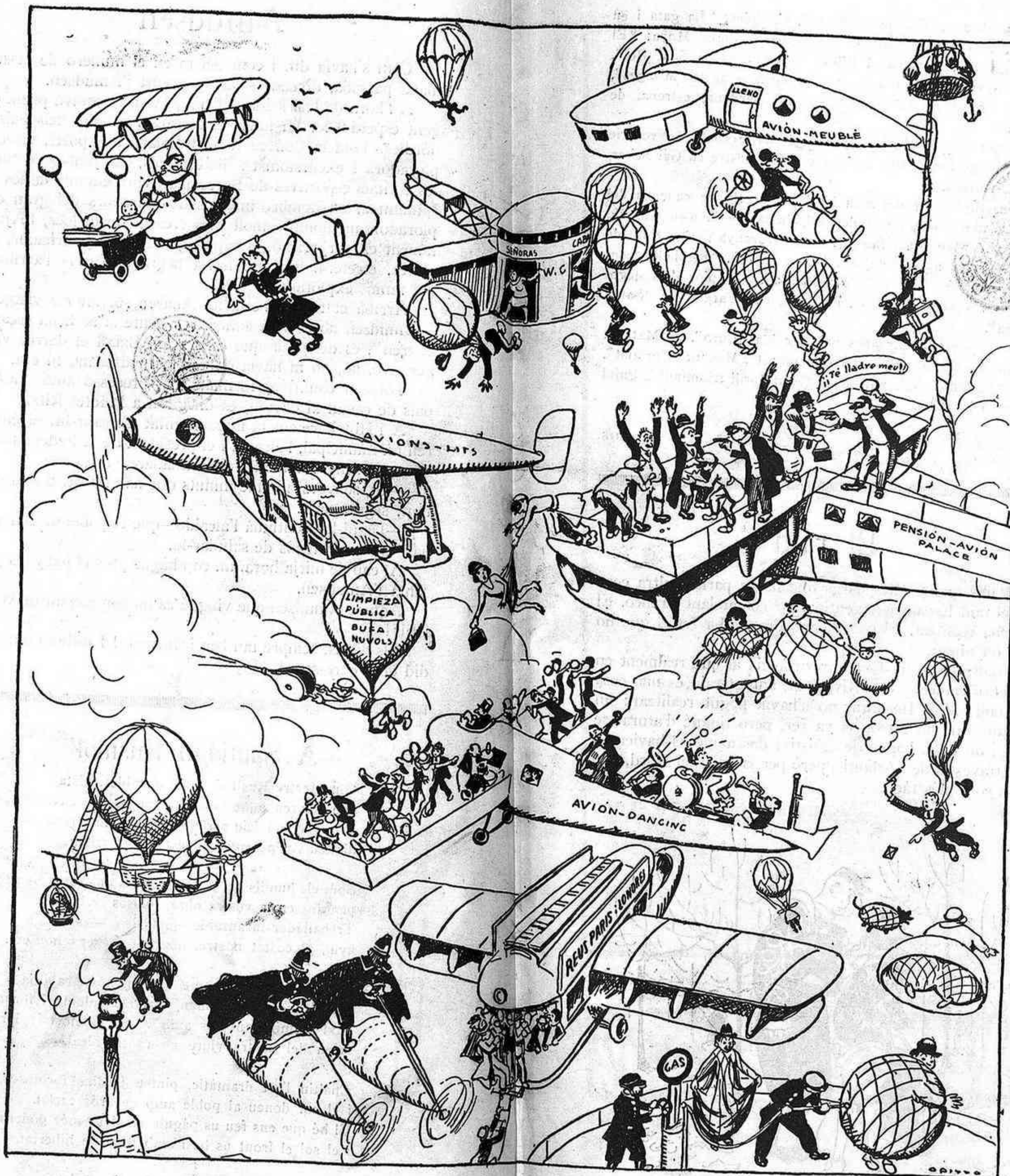
Ningú no podrà negar que la pintura d'en Joaquim Vancells, amb tot i resultar bona, és de *La Barata*, car ell mateix ho diu en lletres de motllo: i això que bé podria posar-la careta, perquè s'ho mereix per aquell baf de realitat que llença, començant per *El torrent* i travessant *Pinnasses*, per a descobrir el magnífic panorama de *Sant Llorenç*, que té l'agre de la nostra terra.

En Joan Fabregat és un pintor que ve de lluny; tant, que va acompanyat de varis tipus mexicans. Ja es coneix, ja, que va anar molt a dibuix i que sap treballar les dones! D'altra manera no podria pintar esquenes tan formoses com la d'aquella xicoteta que està *Davant del tocador*, ni *Ballarines* revingudetes i accidentades com les que té per mostra a l'exposició.

La parada extra de la "Sala Parés", correspon al mestre escultor Josep Clarà, el qual ens mostra els caps nous que ha fet darrerament; n'hi ha de ferrenys, de melancònics, de serens, d'infantívols, de madurs, tots ells naturals, carnosos i expressius. Els acompanyen unes figuretes en marbre i en bronze, que són una delícia.

A les "Galerías Dalmau", en Francesc Galí ens recorda que és un cartellista personal i elegant, sobretot quan no pinta amb filosofia: confessem ingènuament que hi ha mitja dotzeneta de cartells que es fan dir "sí senyor"; perquè en Galí és un senyor de la pintura.

També és forsa simpàtica l'exposició recordatori d'en Valentí Castanys, caricaturista enginyós, que sap treure

NOUS MODELS D'AVIONS...

...que no poden fer la travessia de Palos a Buenos Aires, però que tenen més utilitat per a nosaltres.

punta a les coses de la vida, per tal de fer somriure a la gent. *Abans i després*, *Partit amistós* i *Sessió d'hipnotisme*, són uns dibuixos colorits que tenen la sal a grapats.

A "La Pinacoteca", hi fa un bon paper en Carles Valero, el qual exposa un bodegò gran i distingit, altres de més petits amb unes fruites que diuen "mengeu-me!" i un *Dia núvol*, vist al través de la *Fulla daurada*, des de la *Masia*, que són tres pintures encertades.

A "El Camarín", l'Eduard Fló hi té de tot: retrats construïts i pintats per a anar als salons; paisatges encertats; natura morta, encara conservada, i fins un quadret d'assumpte nomenat *Obediència filial*, que fa olor de ranci per tots cantons.

A la "Sala Malmedé" llueix el seu garbo el caricaturista L. Dubucq, amb la *Història de les carreres a través dels segles*, que li serveix per a demostrar que té grapa per a dibuixar, *sandunga* per a trobar la nota còmica i empena per a fer la seva de *carrera*; demés, és un xicot que juga net (llegueixis: pinta).

C. ARBÓ

TELÓ ENLAIRE

LICEO

"Madame Butterfly", per Jovita Fuentes.

Darrerament, l'empresa del "Liceo" ens ha presentat una altra excel·lent artista: la gràcil filipina Jovita Fuentes. Jovita Fuentes ha vingut per a interpretar una sola obra, "Madame Butterfly", de Puccini.

Aquesta xicoteta, que es presenta per primer cop a Barcelona, és un veritable temperament dramàtic i una bona cantant. Jovita Fuentes va donar la justa interpretació al seu paper, i obtingué molts aplaudiments al final de cada acte. La secundaren molt bé Folco-Bottaro, Segura-Tallien i la senyora Pezzatti.

El cor, força passable. El mestre Paolantonio dirigí l'orquestra setmana s'ha reposat el "Parsifal", de Wagner, que

La temporada d'òpera del "Liceo" està ja a les acaballes, aquesta setmana s'ha reposat el "Parsifal", de Wagner, que en parlar en el número vinent, i resta només posar una altra obra, l'estrena d'una òpera de Léo Sachs.

Després de "Tristany i Isolda", presentà "La Traviata", cantada per la cèlebre soprano catalana senyora Pareto. Amb la reposició d'aquesta obra es commemorà el XXV aniversari de la mort del seu autor, el senyor Verdi. Pareto, prou estimada del nostre públic, cantà molt bé. Els senyors Braccardi i Segura-Tallien i la senyoreta Zanardi la secundaren molt bé. El mestre Paolantonio no va pas estar millor que d'ordinari.

I dissabte passat es presentà el gran "Parsifal", de Richard Wagner. No hem de parlar, ara, de la magnificència de l'obra, sinó de la interpretació. I aquesta interpretació, en quant als cantants, va ésser molt fluixa. Només hem de dir que la cantaren els mateixos senyors que el Tristany i Isolda; Canalda va ésser el que estigué millor. El mestre Pollak, que ja hem dit que és un dels millors wagnerians que hem vist, dirigí l'orquestra magistralment bé. Els chors molt ajustats; això és degut a què amb ells hi havia l'"Orfeó Montserrat".

Resta parlar de "Les burgraves", de Lleó Sachs. Aquesta és la darrera obra de la temporada que ens presenta el "Liceo", car resten ben poques funcions per a acalar-se.

NOVEDADES

El teatre eclèctic, que està a "Novedades", segueix magníficament el seu comès de presentar-nos l'art rus.

Després de "El profesor Storitzin", de Leònides Andreiev, aquesta deliciosa comèdia de Txekov, el millor comediògraf rus.

"Las tres hermanas" ben traduïda per Accame i Lahoz, és, com totes les obres d'Anton Txekov, un deliciós conte escènic, magnífic teatralment, bell i llevat de llenguatge, de bon humor, perfecte de psicologia, quadre magnífic de costums, obra en la qual prenen relleu personatges senzills. Els dos primers actes són massa lents i resulten ensopits; el tercer i el quart, en canvi, són una magnificència.

La companyia del teatre eclèctic és de lo més discret que hem vist en el teatre espanyol, però cal dir que s'ajusta ben poc amb l'ànima russa. Bé els decorats de Brunet i Pous, segons dibuixos de A. Gel.

TIVOLI

La nova temporada de teatre líric català ha començat amb bon peu. "La Marieta de l'ull viu", una de les més belles obres del modern teatre català, musicada per l'eminent Morera, ha estat un èxit. Ja era d'esperar, perquè músics com en Morera no n'hi han gaires, puix ademés d'ésser un gran músic, coneix el gust del públic. Estem segurs que per a sentir la música d'en Morera, tot Barcelona desfilarà pel Tívoli.

El transport a l'escena lírica ha estat fet amb gran habilitat, com també era d'esperar. La comèdia de l'"Amichatis"—i en Màntua no ha perdut res amb el canvi.

No cal dir com ens agrada aquest èxit que significa una gran cosa per al nostre teatre líric.

El públic, per la justesa d'interpretació i de presentació, ha vist que la cosa anava més en serio que en la passada temporada de "Pasqua florida".

TALIA

"La pols del camí", de l'Enric Lluelles és una gran comèdia, la millor comèdia de l'Enric Lluelles.

I això, quan es tracta d'obres d'una importància tan capital com "La vida no és nostra" i "El triomf de l'or", és el millor elogi. Ja se'l mereix. Al teatre català, que encara—salvant algunes rares excepcions—segueix essent un teatre de "pet i rot", li convenen molt comèdies com aquesta última que ha estrenat en Lluelles, que és una comèdia d'un gran interès dramàtic, d'una gran agilitat mental, d'una gran elegància de diàleg.

En la interpretació cal fer menció del senyor Lluelles, que és tan distingit com actor que com autor—no tenim un actor més distingit a Catalunya—i a les senyores Peris i Fremont. El senyor Calvo, actor que no coneixíem, ens va meravellar. No podíem sospitar l'existència d'un actor de tan excepcionals condicions.

La presentació, magnífica. Poques decoracions hem vist com la que ha pintat el senyor Cèssar Bulbena.

NUEVO

"El tropiezo de la Nati" és una tonteria madrilenya que "tampoc" portarà gent. Millor.

ELDORADO

Gran concert per la "Schola Orpheónica"

Diuenge al matí tingué lloc al teatre "Eldorado" el gran concert que vàrem anunciar. Va anar molt bé i obtingué un gran èxit. Creiem que el millor que en podem dir és reproduir el programa que executà:

I.—"Cant a la Senyera", Millet; "Cançó del Pardal",

P. Moya; "Cap a Betlem caminem", C. Soler; "La gata i en Balitre", Pujol; "Sant Josep i Sant Joan", Pérez Moya; "El dimoni esquat", Cumellas i Ribó; "Els fadrins de Sant Boi", Pérez Moya; "Juny", Clavería; "La Sardana de les Monges", Morera; "Idilli de la fruita catalana", sardana, estrena, de C. Soler.

II.—"Recital de Lieder", per Andreu Fornells i Frederic Longàs, i com homenatge a l'excels poeta Mestre en Gai Saber, Joan M. Guasch.

Estrena de "Flors del meu jardí", col·lecció de cançons del mestre Claudi Soler, inspirades a la bella poesia d'en Guasch, quines són: "Cançó del clavell roig", "L'aranya fila", "Font de pastor", "Sonet a la maduixa", "A una cirera", "Brollador gentil", "Cirerer de claustre", "La llàntia", "El plor dels degotalls", "Cuca de llum", "Nit de lluna, flor d'argent" i "Santa Formiga".

III.—Concert de sardanes per la cobla "Iluro", de Mataró: "Barcelona", C. Soler; "Cavaller enamorat", Manén; "Cor alat", Jordà; "Apassionada", Balcells, i "Sant Jordi triomfant", Pujol (per orfeó i cobla).

BOB

El raid

Fa uns quants dies llargs que no es parla d'altra cosa que del raid Espanya-Argentina, pel comandant Franco. El raid s'ha realitzat. El comandant Franco ha fet el que no havia fet ningú.

Nosaltres sabem donar importància al que realment en té. Científicament i esportivament, aquest raid és una cosa important. Mai, fins ara, no s'havia pogut realitzar; un pirtuguès que ho provà, el va fer, però tingué d'aturar-se al mig; un italià hagué de desistir; dos anglesos havien ja fet la travessia de l'Atlàntic, però per la part del Nord, que és una cosa més fàcil.

LA IGUALTAT DE CLASSES

—Què fa el teu senyoret?

—Serveix.

—Ja era hora! Temps feia que no servia per a res.

MODES D'HIVERN

- Mamà, tinc fred.
- Alçat el coll.
- Si és a les cames on tinc fred.

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

“Accions poemàtiques”, dos poemes d'Enric Lluelles.

Indubtablement, Enric Lluelles és un bon autor dramàtic que coneix a fons tots els ressorts del teatre. Ho ha demostrat a bastament amb “Marionettes”, “La vida no és nostra”, “El preu de l'or” i aquella delícia escrita junt amb l'Ambrosi Carrion, que se'n diu “Temps ençà... temps enllà”.

Enric Lluelles ha volgut donar-nos dos poemes i fatalment se n'ha hagut d'anar cap al teatre. Les dues composicions que formen “Accions poemàtiques” són dos poemes absolutament teatrals, per bé que irrepresentables. Lluelles, àdhuc, no ha volgut fugir de la forma escènica i ha dialogat els dos poemes. Ho trobem molt bé. Quan un home és un bon autor teatral, com ho és l'Enric Lluelles, ha de volguer esmerçar tots els seus esforços en el cultiu de la seva art.

Les peces que componen “Accions poemàtiques” són “El cor de la farsa” i “Passionera”.

“El cor de la farsa” és un poema absolutament teatral. Assumptes, acció, versos, els més petits detalls, tot és teatre. “El cor de la farsa” fins i tot podria ésser representat en un teatre selecte. “El cor de la farsa” és un episodi dramàtic a guisa de farsa italiana. I Enric Lluelles ha copsat completament, ha sabut fer-se seva la farsa italiana, i ha reeixit en la seva inter-

pretació. Tot l'esperit de la magnífica farsa italiana el trobem en "El cor de la farsa".

"Passionera", que és irrepresentable, no obstant ésser un poema absolutament dramàtic, no és tan teatral. "Passionera" és un punyent i tràgic drama d'amor, resolt amb gran força passional i emotiva. És un poema que captiva al llegidor.

En resum, "Accions poemàtiques" és un excellent llibre que referma el prestigi d'autor dramàtic d'en Lluelles i ens el presenta com a bon poeta, car cal afegir que els versos de l'obra estan a l'altura.

"Epistolari d'una dona de món", arxiu novel·lesc inversemblant, per Manuel Valldeperas (Biblioteca popular catalana, volum tercer).

En un llibret minúscul, de 22 pàgines estretes, en Manuel Valldeperas ha tingut la pretensió d'oferir-nos una novella epistolar. Senzillament, l'argument és aquella vulgaritat de la dona que no es vol casar amb l'home que estima perquè no és de la seva posició social, i acaba fent de prostituta fins que el seu vell enamorat la treu d'aquella vida infecciosa per a oferir-li el seu nom, oblidant el passat. Moralment, l'obra no ens diu res de nou. Literàriament, les cartes que formen el volumet podrien ésser escrites per qualsevol persona que estigui un xic avesada a escriure cartes. Val la pena, doncs, d'escriure o, si ja s'ha caigut en l'equivocació d'escriure-ho, de publicar una obra tan grisa? No!

El alma perdida, novel·la d'Angel Requena. Pueyo, editor. Madrid. Cinc pessetes.

L'Angel Requena, conegut ventatjosament com a novel·lista per les seves obres "Camino de perversión" i "Conchita la brava", ens ofereix ara un nou volum: "El alma perdida". Es tracta de tres o quatre novel·les que l'autor ha recollit en un volum elegantment imprès.

Aquestes novel·les de l'Angel Requena són interessants de debò. Interessants perquè revelen en l'autor un fort nervi de novel·lista; perquè acusen en ell un finíssim psicòleg i un estilista dels bons.

"El alma perdida" és un llibre agradabilíssim que no pot mancar en cap bona biblioteca. Quan es parli de la producció novellística espanyola de la nostra època, s'haurà de parlar forçosament de l'Angel Requena.

ALPHA

FUTBOL

Si us diguéssim que la jornada futbolística del diumenge passat va ésser completament favorable per al bon aficionat, no us diríem cap cosa de l'altre món: el "Barcelona" va guanyar a l'"Europa" i a l'"Espanyol" amb penes i fatigues va empatar amb el "Gràcia", i això, evidentment, és el que millor podia esperar el bon futbolista.

El "Barcelona" va dir-se: "Cal rehabilitar-nos" i tal dit tal fet; entrà al camp, encolomà tres "goals" a en Bordoy i va respirar.

L'"Espanyol" va dir-se: "Tanmateix aquest redimontri de

"Gràcia" ens la farà ballar", i com es temia, va empatar perquè no va voler l'àrbitre que perdés, en anul·lar un "goal" per haver incorregut en "gems" els del "Gràcia" abans de què la pilota es fiqués al marc i que nosaltres no sapiguérem veure quan l'àrbitre l'assenyalava. I es comprèn, era tan emocionant l'atac del "Gràcia" que fins nosaltres que no ens hi encaparrarem mai, es veu que ens hi vàrem encaparrar i només veiem, però no sentíem.

El "Sans" també s'hi va veure en coratge damunt el pobre "Martinenc", però el més sensacional va ésser la derrota del "Sabadell" pels seus rivals, quan ja es veien al cap de la classificació. Que hi farem! S'ha de prendre paciència.

* * *

Per a demà passat les coses es presenten d'allò més boniques.

El "Barcelona" se les tindrà amb el "Gràcia" i ens consta que els barcelonistes no les tenen totes. Com que aquest modest club té cops amagats, també podria ésser fàcil que els hi donés algun disgustet i això és més seriós del que sembla.

Els de l'"Europa" també estan espantats, perquè el "Sabadell" aquest any es fa respectar.

L'"Espanyol" s'ho farà amb el "Sans" i com que posats a perdre ja no els hi ve d'un, segons ens diuen estan ben disposats a acceptar un empat, si el "Sans" no es deixa apallisar. El que sí podem assegurar és que Zamora no es deixarà entrar cap "goal"... per poc que pugui, i si s'atrevisin a desfer la seva voluntat, llavors no sabem pas com aniria. Pel cap baix podem assegurar, que per petita que fos, una petita protesta no hi aniria del tot malament. "Pepe Luis", si tant convingués, ja l'ajudaria.

El més interessant, però, de demà passat és el partit de les dues cues, volem dir del "Terrassa" i el "Martinenc". Com de costum, ja sabem qui perdrà... si no ens fan quedar malament, encara que només sigui per una vegada.

La jornada no pot ésser més atraient.

Pel que toca a nosaltres, ja estem a punt de suportar totes les emocions per grosses que siguin, com a bons esportius. Som així en aquesta casa.

BOXA

Ja fa vuit dies rodons, ni un més ni un menys, que a l'"Olympia" hi va haver pinyes. I pel que es veié se les pegaren de debò perquè la sang abundava.

En Paulí Uzcudun i en Gironés (els dos extrems que en diríem), varen tombar amb una facilitat extraordinària a Barric i Denain.

Decididament, si continuen així no hi haurà qui vulgui sapiguer res d'ells.

De moment, nosaltres ja els deixem tranquils.

MOTORISME

Hi va haver carreres a l'Autòdrom, encara que sembli estrany; els organitzadors també ho devien creure així i ja van començar amb la propaganda de la bandera verda.

Afortunadament, els elements es portaren bé, i la cosa va anar que ni pintada.

Ja convé, ja, que de tant en tant els deixin tranquils aquests bons senyor organitzadors, perquè sinó, pobre Autòdrom, es veuria desemparat per tothom.

Almenys que s'hi conegui que tenim una cosa bona.

TEIXI

UNA RAÓ

—Alto, senyora, ¿tiene el título para guiar?

—El título per a guiar, no; però el segur per a poder atropellar, sí.

En un setmanari de Madrid veiem una "reclamé" de "El Caballero Audaz", que diu: "el novelista màs leïdo, el novelista màs envidiado..."

Nosaltres hi afegim: ...i el novelista més dolent.

L'escriptor Gutiérrez Gamero ha escrit un llibre que es titula: "Mis primeros ochenta años".

Que potser encara té ganes d'escriure els segons?

No hi ha res més deliciós que un catòlic! Volem reproduir un telegrama cursat darrerament, i el telegrama en sí ja porta els més sabrosos comentaris. Mireu-lo:

"Católicos provincia Tarragona recién ofendidos estatuas Otero, protestamos enérgicamente actitud Papa mandando desnudar figuras frescos "Juicio Final", de Miguel Angel."

Durant la guerra, dos amics es troben, després de molt de temps de no haver-se vist, a la mateixa trinxera.

—Dignes, Pau, com és que estàs aquí?

—Noi, sóc solter i m'agrada la guerra. I tu, Pere?

—Doncs, jo estic casat i m'agrada la pau.

Ha vingut el general Primo de Rivera i ha pronunciat els seus d'aquestes que es fan sense entusiasme i fe. Segons caldes i regidors actuals dels Ajuntaments de Catalunya, als quals sempre els hi va bé un viatget a Barcelona.

Això del Roperó, ja pensàvem que acabaria com totes les coses d'aquestes que es fan sense entusiasme i fe. Segons llegirem a la premsa, va servir la festa per fanfarronejar certs senyors i cometre injustícies, car amb el que poguérem deduir es favoriren a certes persones i en canvi d'altres foren tractades sense consideració, cosa que ha estat per tothom censurada.

Està vist que el "Roperó" ha aixecat la camisa... però a nosaltres no!

La vida torna a ésser cara i les autoritats actuals ho miren amb una passivitat tràgica. Van paralitzant moltes fàbriques, fugen molts obrers a Amèrica—per cert que està pitjor la situació que aquí—i, per postres, carreguen les cèdules i augmenten els tributs.

Vivim a Babilònia!

Però certs patrons exclamen:

—Mentre veieu que els pobles facin festes, envelats i xirinola, tot va bé.

I ens els mirem amb ulls de compassió.

Quan encara tothom recorda la "tomadura de pelo"—que diria un escriptor d'astracà—que féu un regidor tret del Consistori en el districte novè, que l'obsequiaren uns propietaris, obsequiant-se a si mateixos—i aquest els prometé les mil i una nits en qüestió de reformes. Ara fa poc que a Sant Martí uns quants senyors de tan bona pasta com aquells, també han fet coses i galindaines perquè arrangin la barriada del Clot, que realment és un clot cada pedra de carrer.

Nosaltres que coneixem el panyo, quan veiem les promeses de millores, riem, i sobretot aquestes societats i casinos que fan el burro i no sols estan en caràcter a dins dels locals, sinó que els socis ensenyen les orelles i les quatre potes a regidors que riuen per sota el nas, pensant:

—Encara el rei Herodes ha deixat herba que no morirà mai.

S'ha tornat a permetre el joc. Vaja! Podran regatejar-se els diners per cultura i molts centres no tenir escoles per infants a les barriades i al cor de la ciutat, però poguent-se jugar, es podrà donar cafè en lloc d'aigua de pinyols de garrofa torrada i pagar els rebuts atrassats d'aiguarent i canya...

Sempre el joc serà el foment de nova cultura...

Així ho creiem nosaltres sense ésser Sòcrates ni Plutarcs.

El ministre d'Hisenda està satisfet dels seus decrets tributaris i de llegir a tota la premsa de la nació que han fet el mateix efecte com si en tallessin les ungles amb una ciçalla.

Es veu que en aquest país, content un ministre està content tothom.

Vivim en plena xirinola.

Ha mort el cardenal Mercier. Fou un gran patriota, i ho demostra que al morir li han dedicat lloances fins els socialistes. Si fa o no fa, com aquí. Però una mica menys.

Els dependents adroguers de Barcelona, o sia l'Entitat "La Unió Ultramarina", delegà al seu director de la Revista "La Defensa" per a què assistís a l'homenatge del nostre excel·lent amic Santiago Rusiñol.

Aquí, on hi han milers de dependents, volgueren fer constar la seva adhesió a la festa, car si bé no hi pogueren anar per ésser esclaus de certs Esteves, per això hi portaren representació, que ha restat anònima a la premsa.

No hi ha dubte que el notable artista, en saber-ho, li plaurà la nova d'aquest gest de la joventut.

El savi senyor Duch i Salvat, des de Madrid, ha fet unes revelacions que ha lograt no deixar dormir a tota la policia de Barcelona, referent al crim del carrer del Bruch.

Es llàstima que aquest periodista no hagi estudiat per Sherlock. Però resulta que en lloc de Sherlock, ens ha resultat un veritable Charlot.

Res, ha vist un ou com balla...

Així com la "cabra tira al monte", segons els nostres veïns, en Quimet Ciervo, que és un belluguet de l'art, sempre tira cap als ninots i les coloraines.

Ara mateix semblava que no feia res, i està a punt de donar a llum "nada menos que" un llibre voluminós i curull de gravats, que ha batejat amb el nom de "Pintores de España".

No crec pas que hi hagi posat a tots els que coneix, sinó, l'obra del conegut crític semblaria l'"Alurbilla", que no s'acaba mai.

Ja en parlarem quan surti.

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÈFON A. 4115

Santiago Rusiñol

El casament de conveniència

Preu: 2 ptes.

Les cent millors poesies

de la

Llengua Catalana

TRIADES PER E. MOLINÉ I BRASES

Ptes. 2

Gabriel Alomar

La columna de foc

Ptes. 4

E. GUTIERREZ-GAMERO

Mis primeros 80 años

Memorias

Un tomo, Ptas. 5

ANGEL PESTAÑA

Setenta días en Rusia
LO QUE YO PIENSO

PTAS. 3'50

Vicente Blasco Ibáñez

EL PAPA DEL MAR

— NOVELA —
UN TOMO 8.º: PESETAS, 5

EDICIONES POPULARES

El Ingenioso hidalgo DON QUIJOTE DE LA MANCHA

Compuesto por Miguel de Cervantes Saavedra

Edición encuadernada, cartoncillo	Ptas. 2'—
» » tela flexible	» 2'75
» » a la francesa	» 3'50

MUY PRONTO

OBRAS COMPLETAS DE SANTIAGO RUSIÑOL

Tomo II El catalán de la Mancha

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EXCAVACIONS ARQUEOLÒGIQUES.

—Encara no els heu trobat?
—Els què?
—Els plànols de la Plaça de Catalunya.